

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

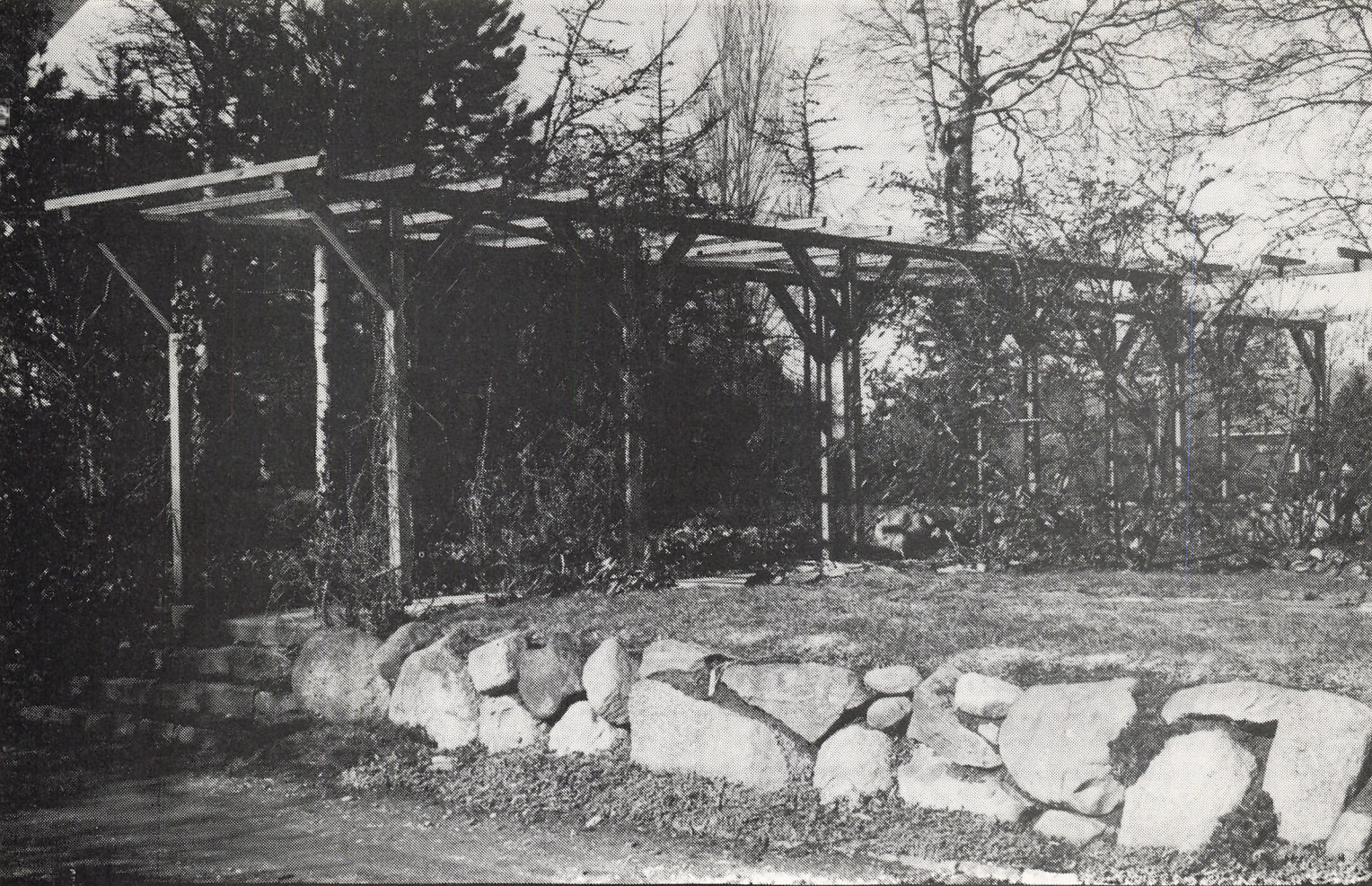
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ODSHERREDS EFTERSKOLE 1982

TRYK

Asnæs Bogtryk

INDHOLD

- Side 1 Den kostbare hverdag
Side 2 Skole i 75 år
Side 10 Indre Missions skolesyn
Side 12 Lyse dage i en mørk tid
Side 16 Minderne lader som ingenting
Side 19 Ode til fællesskabet
Side 21 Navn og identitet
Side 30 OE - de første år
Side 34 Vort hus - netop nu
Side 38 Østrig 82
Side 43 Ansigter på OE
Side 46 Klip fra kalenderen
Side 49 Julehilsen

REDAKTION

Kirsten Hansen

Bjarne Jensen

Jørgen Mikkelsen

FOTO

Bjarne Jensen

DEN KOSTBARE HVERDAG

Digteren Rudolf Brun lader alle versene i et af sine ungdomsdigte afslutte med ordene:

"Byg borg af hverdags stene."

I et jubilæumsår, hvor fortidens syner, nutidens kæpheste og fremtidens visioner, de store linier og ideer findes frem og poleres, er det sikkert sundt at lade sig fastholde af det lidt banale:

"byg borg af hverdagsstene".

For kun der, hvor skolens hverdag lykkes og bliver til udfordring, udvikling og glæde for eleverne, har skolen sin eksistensberettigelse.

Det er i den hverdag, der rammes inde af morgenbøn og aftensang, at vi finder vor plads i forhold til livets giver, og dermed også i forholdet til næsten.

De store oplevelser, det ekstraordinære kan være opløftende og igangsættende, men det er i hverdagens små og store krav til os og vore svar på dem, at vor tilværelse bliver betydningsfuld og kostbar for os selv og andre.

Kun den der kender til, ærligt at slås med livet på hverdagsplan, mellem og med de andre, får brug for tilgivelsens mulighed og blive afhængig af kærlighedens Gud. Kun i den situation fyldes sin-

det med taknemmelighed og tryghed, to altafgørende faktorer for en god og kostbar hverdag. Summen af disse hverdage bliver da til en borg, et sikkert værn mod den modgang vi kan mødes af, et fundament for den glæde vi kan føle ved festlige lejligheder og ekstraordinære begivenheder. Skolens jubilæum og dets festligholdelse er da også baseret på en række kostbare hverdage, der har skabt og stadig vil skabe en levedygtig skole i vore gamle bygninger.

Jørgen Mikkelsen

SKOLE I 75 ÅR

Lørdag den 30. oktober var flagene hejst fra morgenstunden.

Anledningen?

Skolen rundede 75 år.

Hvilken skole?

Ja, ved indkørslen fra alleen står der to sten.

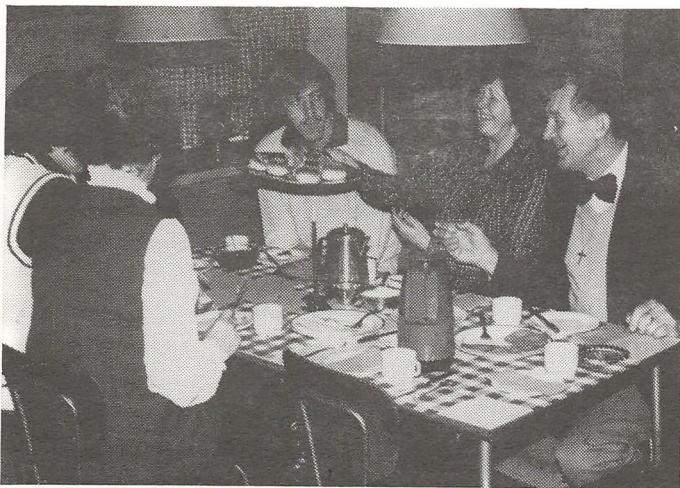
På den ene står der Fårevejle Højskole og på den anden Odsherreds Efterskole. Det kan måske forvirre uindviiede, men der er en sammenhæng, en helhed, som netop er nået gennem 75 års udvikling og skoleliv.

Vort sprog rummer mange gloser, som kan betegne denne bygning, der gennem så mange år har dannet rammen om skolevirksomhed på dette sted, alle må de udtrykke, at den er fulgt med tiden. Netop på denne dag stod den færdig-restaureret, en værdig ramme om en så gammel skole. Bag denne restaurering af de ydre rammer, ligger også mange års arbejde og omtanke for oprindelse og formål!

Fra kl. 10-14 var der inviteret til reception for alle de mennesker, uden hvis arbejde og indsats disse ydre - og man kan måske sige funktionelle - rammer ikke kunne være blevet skabt. Og mange, ca. 150 ialt, besøgte os i disse timer, nogle til morgenbord, nogle til blot en snak, og senere nogle til en let frokostenretning. Alle bidrog de til den fornemmelse af samarbejde, samhørighed og kontinuitet, som er så væsentlig for skolens daglige tilværelse. Som timerne gik fyldtes huset af et væld af blomster og en regn af gaver, som vi nu fremover kan glæde os ved i hverdagen, og som

samtidig kan minde os om denne "milepæl på vejen". Tak til de mange, der viste os opmærksomhed på denne måde og tak til alle, der sendte os deres tanker på dagen.

kl. 18.00 var der indbudt til JUBILÆUMSFEST.

Her var indbudt: "tidligere styrelser, medarbejdere og elever, for sammen med den nuværende gruppe at flette en krans af fortid og nutid til ære for de jubilerende bygninger og den målsætning, skolen altid har haft, har og fremover vil have".

Også aftenfesten talte omkring 150 deltagere, heriblandt ca. 30 tidligere medarbejdere og en del gamle elever.

Her må jeg indskyde noget, som jeg finder meget væsentligt. En stor gruppe - over halvdelen - af vore nuværende elever var blevet på skolen denne week-end, hvor de ellers var fri til hjemrejse, velvidende at det ville indebære arbejde og værtspligter. Og de arbejdede, og de var værter! Uden dem var det slet ikke gået. For dem selv blev det en minderig dag, og for os er bevis på, at vor skole fungerer.

Rammen om aftenens fest var den helt ny-istandsatte gymnastiksal, som vi dermed fik indviet. Det var middag med hvad dertil hører. Talerlisten talte så mange, at vi, selv om alle måtte begrænse sig, blev "forsinket" ca. 1 time. Men hvordan skal man opridsse 75 års virke, udvikling og oplevelser på de få minutter der var tildelt?!

Efter fællessang af: Hvad solskin er for det sorte muld bød bestyrelsens formand Jens Juel velkommen, hvorpå forstander Jørgen Mikkelsen bød til bords med vor fælles sang af: "Alle gode gaver". Det var elever, der serverede maden. De gik til opgaven med stor spænding og stor omhu!

Jens Juel kom igen på talerstolen, hvor han gerne ville mindes skolens pionere, men måtte erkende, at begyndelsen jo nu er historie.

Trofasthed - åndelighed og timeligt - er det, der har kendetegnet disse mennesker, sagde han. Et navn er dog kendt på hele egnen: Valdemar Olsen. Der var på dagen lagt en krans på hans grav på Tølløse kirkegård. Derefter omtaltes de ti år som efterskole, og her mindedes Inge Mikkelsen, som sammen med Jørgen Mikkelsen bragte skolen gennem begyndervanskeligheder til at blive en velfungerende skole. På Fårevejle kirkegård var der lagt en krans til taknemmelig erindring om hendes virke.

Jens Juel omtalte vort daglige arbejde med elever fra kirkefremmede miljøer og priste i denne forbindelse landets lovgivning for de frie skoler som en gave til vort folk: "Uden den lovgivning intet jubilæum!".

Derefter skulle Axel Nielsen fra Haslev have talt, men var i sidste øjeblik blevet forhindret og måtte nøjes med at sende os sin hilsen.

Så fik vi fyldt lidt på tallerkenerne igen, og næste taler var parat. - Det var Jørgen Jensen, som berørte emnet Højskole/Efterskole. Han så mange år tilbage til 1947, mindedes Valdemar Olsen i årene efter krigen, og skolens 40 års jubilæum den 13/07 - 47, hvor man havde 600 mennesker til spisning. Endvidere omtalte han pastor Andreasen, hvis motto var: "Bedre frem - højere op". Han fortalte om skolens sidste år som højskole, hvor man samtidig havde efterskole, på et tidspunkt, hvor man ingen overbygning havde ifølge skolelovgivningen. Men lovgivningen ændredes og fra 1972 var Odsherreds Efterskole en realitet. De er af samme familie, sagde Jørgen Jensen og refererede her til Kresten Kold.

Næste taler var Karl Robert Hansen, som kunne takke for 68 år! "Vi er nemlig lige gamle". Bekendt-

skabet med skolen startede i 1915 og hviler iøvrigt på familierelationer, da Josef Blomgren er hans morbroder. Han sprang i tankerne videre til 50-erne, hvor Chr. Bartholdy var formand og derved fik så rig indflydelse på hans videre livsvej. Karl Robert Hansen og hans kone følte dog ikke, de kunne forlade deres jyske omgivelser og havde besluttet at sige nej til den forstanderpost på Fårevejle Højskole, som var tiltænkt dem. De var rejst herover for at bekendtgøre dette, men ved

deres ankomst åndede Bartholdy lettet op. Han havde netop talt med Vorherre om Fårevejle Højskole og sagt tak for at problemet nu var løst. "Og", som Karl Robert Hansen sagde, "Ingen kan jo protestere mod en aftale mellem to sådanne kapaciteter!" Han mente endvidere, at hemmeligheden bag skolens eksistens idag, er at mange i mange situationer har talt med Gud om skolen. Han gennemgik udviklingen fra sygeplejehøjskole, højskole til skolen idag.

Derefter fortalte tidligere forstander Poul Jeppesen, hvorledes han havde afløst Karl Robert Hansen, som var blevet præst i Jylland og tilføjede, at han havde følt denne gerning som et kald. Senere i sin tale omtalte han indskriften på stenen i skolens park: "Af nåde ført ad Gud beredte veje" (Efeserbr. kap. 2) og sagde, at denne tekst var valgt efter klar overbevisning, - ikke tilfældigt. Poul Jeppesen var forstander i 7 år, havde 14 hold med ialt 1000 elever og videregav skolen til Jørgen Mikkelsen.

Johanne Mikkelsen, tidl. lærer, fik 3½ min. til sin tale. Hun talte om nutid og fremtid til medarbejdere og elever og havde valgt et citat, hun ikke huskede, hvorfra hun havde: "Følg med tiden -

ikke med strømmen, hvis du vil holde dig ung i striden" og tilføjede: "Denne skole har fulgt det!" Også hun mente, at vi har haft hjælp til vort arbejde af lovgivningen om 8.-9. og 10. klassetrin, og fremhævede den danske lovgivning om de frie skoler og brugen af det talte ord.

Næste taler var en tidligere elev, en kort tid lærer og senere bestyrelsesmedlem Grethe Scharfe. Hun talte om formål - mål - delmål, Biblens egen rækkefølge og Ordet som fast holdepunkt.

På de ansattes vegne talte Bent Ole Børenholdt. Han fokuserede på tiden. Vor tid. "Vi fester", sagde han, "men tiden er den ydre ramme. Det er oplevelserne, der er det egentlige, virkeligheden. Det der giver perspektiv - også for fremtiden. Det er det, der giver guldene mening". Han talte videre om det dobbelte formål: skolefagene/mødet med Evangeliet, den fantastiske ramme, der her er for os ansatte: en god og spændende arbejdsplads. Et kik ind i fremtiden, præget af sækularisering, af pluralistisk tankegang og materialisme, er en god udfordring til kamp - livskamp! Bent Ole sluttede med at sige: "på gensyn (med visse forbehold) i 2007", ikke som en løsrevet bemærkning, "men", sagde han, "sådan må det være. Vi har en fremtid, det er kernen i sammenhængen." Fra Ejnar Nielsen, som fortalte om strenge kår i den hårde frostvinter 1941/42, fik skolen 2 "blomster". Den første for bistand til FDF, som startede i 1936 (Blomgren/Axel Nielsen) og den anden for den åbenhed skolen viser udadtil, med møder og fester for omegnens folk. Her er linien fra fortiden bevaret. Så kom Bjørnvad på talerstolen. Bjørnvad omtalte især de mange sider af højskolelivet; sommerferie-

kurser o.s.v. - lyse sommerminder, som engang fik ham til at vende hjem fra udlandet og blive lærer ved skolen, "Skolen for Livet". At vi idag har valgt en anden skoleform er måske endda til det bedre, mente han.

Sognepræst Peter Orth har kun kendt vor skole i 5 af de 75 år, men føler et naturligt nært forhold mellem skole og kirke. Han omtalte den kulturarv begge er formidlere af.

Agnes Jensen følte en slægtstilknytning til skolen. Hun var selv elev i 1940. Men rødderne går

længere tilbage, idet farfaderen var bestyrer 1912 - 32. Endvidere var begge forældre tidligere elever (faderen fra 1907-08 medstifter af elevforeningen) og hun har således fulgt skolen i alle dens omskiftelser. Hendes ønske på dagen var, at "det hvide slot må stå som et lysende vartegn for fremtiden".

Egon Andersen repræsentant for Midtsjællands Efterskole, beklagede at Anders Mielke ikke kunne være tilstede, men takkede for samarbejdet mellem vore skoler. Selv havde han en personlig tilknytning til skolen, da hans mor var elev i 1918.

Så fik Hans Ahlefeldt ordet og talte til os som "gode genboere". Han havde måske i 69, da han blev bekendt med planerne om endnu en efterskole i Fårevejle, været betænkelig, men interesseret i godt samarbejde, hvilende på klare aftaler. Og sådan er det blevet - en bekræftelse på de frie skolers ide. Vi har ikke den store omgang med hinanden i det daglige, men en gensidig respekt.

Sidste taler i rækken blev Harry Rasmussen, formand for elevforeningen, mindedes sin daglige gang på skolen for 50 år siden. Han omtalte elev-

foreningens begrænsede antal idag, og ønskede fremgang for denne.

Efter en pause - og inden kaffen - nåede vi det punkt på programmet, som hed Mogens Dalsgård, koncertpianist, - meget benyttet af Danmarks Radio såvel som ude i verden. Han er en kærkommen gæst her i huset, hvor han nogle år i træk har spillet for vore elever. Det er ikke for meget sagt, at han ved disse lejligheder har tryllebundet de unge i 2 timer, vel at mærke med klassisk musik og sin fantastiske fortælleevne. - Det forstod vi,

da vi hørte ham denne aften, hvor han spillede og fortalte, fortalte og spillede. Eleverne fik lov at komme ind i salen og være med, og der var vist ingen, der var i tvivl om, at det først og fremmest var dem, musikken skulle tale til. Derved forstærkedes oplevelsen måske for os.

Og så gik det, som det går: selv den længste og mest begivenhedsrige dag for ende.

Jørgen Mikkelsen takkede for den opbakning vi altid får og sagde: Vi er glade for at være led i en kæde, men vi er kun et led!

Han takkede for en uforglemmelig festdag, hvorpå vi sang: Til vor lille gerning ud.

Jørgen Mikkelsen fortsatte: "Når og hvis en skole skal fungere efter sin målsætning, må denne målsætning gøres uendelig klar!" OES målsætning blev for 10 år siden valgt i den gamle bibelbog, - kun der kan findes en målsætning, der er evig - gyldig og bæredygtig -: Efeserbrevet Kap. 4, v. 16.

Han redegjorde videre for, hvordan vi i vor hverdag prøver at give en kulturarv videre, at det er det bedste, vi har at give dem."... Selv i et velfærdssamfund som vort, kan vi komme i en situation, hvor vor egen dygtighed ikke er nok ..."

"Vi prøver at give de unge en mulighed, som kan tages op senere."

Som afslutning sang vi "NU takker alle gud..", men inden gjorde vi som altid - i fortid, nutid og fremtid - i Højskole/Efterskole -: foldede vores hænder og bad sammen FADERVOR.

KH

INDRE MISSIONS SKOLESYN

Det er mig en stor glæde at få anledning til at ønske Odsherreds Efterskole til lykke med de 75 år. Tiderne har skiftet i Fårevejle fra højskole til sygeplejeskole og nu til efterskole, men under skiftende former har målsætningen været den samme i de mange år, og skolen har stået centralt og godt i egnens liv. Min kone har i sin tid været på sygeplejeskolen under K. Robert Hansens herlige og sprudlende forstanderskab, så derfor er jeres skole én af dem, vi har fulgt - og fulgt med særlig glæde.

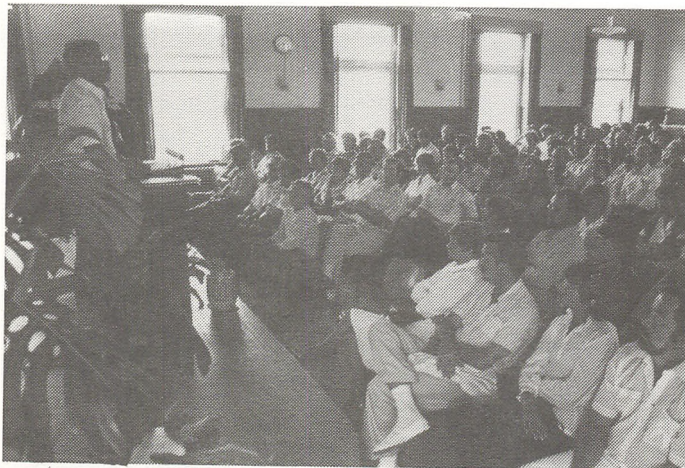
Jeg er blevet bedt om at skrive lidt om Indre Missions skolesyn. I årbogen "Det nye År" 1983 har provst Kr. Sommer en lidt længere artikel om dette emne, som jeg gerne med tilslutning vil henviser til. I 1980 holdt jeg et foredrag om emnet ved IM-skolernes årsmøde (gengivet i Indre Mis-

sions Tidende 1980 nr. 35 og 36). Disse steder kan man lidt mere fyldestgørende se emnet behandlet.

Den første, der har formuleret et indremissionsk skolesyn, er pastor Ad. L. Hansen Nr. Nissum, der i 1887 bl.a. skriver: "Målet for arbejdet med de unge, der søger skolen, skulle da være først at stille dem lige overfor Gud, at de måtte få deres liv i Ham og komme til at leve et sundt kristeligt liv, men dernæst også meddele dem de for livet nødvendige kundskaber". Her er der altså opsat en målsætning for et IM-skolearbejde: at føre de unge til Gud og tilføre dem kundskaber, - og den målsætning mener jeg må være gældende også i dag.

Senere uddyber Ad. L. Hansen sine tanker derhen, at han forklarer en højskole som en ungdomsskole for almen folke-dannelse, og han tilføjer: "Nøjagtigt at drøfte, hvad så dannelse er, er her ikke stedet. Jeg vil kortelig sige, at det er udviklet sans for, hvad der i sandhed er sandt, skønt og godt. Men skal vi vide, hvad der i sandhed er sandt, skønt og godt, så må den hellige skrift sige os det, ligesom jeg også mener, at kristendommen er det bedste dannelsesmiddel, thi den giv-

er følelsen indhold og dybde, den alene kan styrke viljen til det gode, og den alene kan lære mennesket at kende sig selv og sige det, hvorfor det lever, og hvad der er dets opgave og mål, og det er den vigtigste kundskab. Men for at udfylde sin plads i livet er også andre kundskaber nødvendige eller dog ønskelige." Og Hansen går over til at beskrive de enkelte fag.

Disse tanker ligger helt på linie med de tanker, provst Sommer trækker op næsten 100 år senere i 1983-årbogen. Han gør gældende, at grundtankerne må være de samme, om vi har med højskoler og efterskoler at gøre, og efter på glimrende vis at have gjort rede for forskellen mellem et grundtvigsk og et indremissionsk skolesyn, siger bl. a. :
"- Indre Missions højskoler kan ikke være bundet af formlen" menneske først og kristen så". Man må forkynde kristendom som det første. Evangeliet er ikke betinget af en menneskelig kvalitet hos den, der hører og modtager. Også dem, der absolut ikke føler, at de er " af sandheds ædle stamme", skal høre om Guds kærlighed til de uværdige. Og selv om alle menneskelige evner og værdier svinder, så kan Gud dog åbne sit rige for den, som intet er. I sine salmer giver Grundtvig da også udtryk for, at han tror på en sådan måde. Hans ord om det menneskelige skal nok fortolkes med forsigtighed. Han tænker vel på rækkefølgen i det pædagogiske. Ordene er i hvert fald ikke en guddommelig lov for nogen, heller ikke for højskolens lærere.

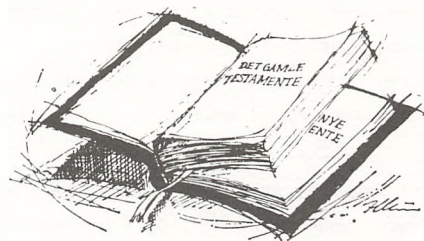
Men det er rigtigt, at højskolen skal lære eleverne at være sande mennesker. Også på Indre Mis-

sions højskoler skal der tales om det folkelige. Eleverne skal lære livet at kende. Man skal lære dem at elske arbejde og fællesskab. Der skal peges på værdierne i kultur og kunst. Der er jo ikke lang tid til opgaverne, og alt det praktiske skal passes. Men der skal vises vej."

Indre Missions ungdomsskoler har en fremtid med en klar opgave både menneskeligt og kristent. Vi glæder os over den gode udvikling og vækst, dette arbejde stadigvæk er i, og vi ved, hvor meget det betyder for samfundene på en egn, at man har en skole at samles om, og den betydning vil sikkert kraftigt blive understreget ved jeres jubilæum.

Hjertelig til lykke

John Ørum Jørgensen

LYSE DAGE I EN MØRK TID

I Fårevejle Højskoles jubilæumsskrift ved 25 års jubilæet 1932 skrev forstander Josef Blomgren, Horne, en artikel under overskriften "Min ungdoms lyse borg".

Her fortæller han om de lykkelige 8 år, han var lærer på Fårevejle Højskole. Her fik han sin indvielse til tjenesten på Indre Missions højskoler. Blomgren var lærer på Fårevejle Højskole 1915 - 1923, og de følgende 6 år var han ansat på Haslev udvidede Højskole, indtil han i 1929 blev forstander på Horne Højskole.

Blomgren tænkte næppe i 1932, at han 2 år senere blev kaldet til forstander på sin "Ungdoms lyse borg". Men han var ikke svær at overtale, da man skulle have en afløser for Julin. Glad kom han hjem til Horne fra en rejse til Fårevejle og fortalte os, at nu havde han sagt ja til at rejse til Fårevejle.

Og min kone og jeg fik straks opfordring til at rejse med til det for os ukendte sted. Vi vovede at sige ja tak.

Da vi først i oktober 1934 rykkede ind på skolen, blev det hurtigt klart for os, at de 11 år, sid-

en Blomgren var rejst, havde slidt stærkt på bygningerne, og en modernisering var hårdt tiltrængt, især toiletforholdene og køkkenet var mildt sagt rædselsfulde.

Dertil kom at den økonomiske krise var sat ind først i 30'erne, og dermed bl.a. arbejdsløshed.

Men Blomgrens optimisme smittede, og vi var unge folk, der tog problemerne som en udfordring.

I ferierne tog vi alle fat med malerpensel og kalkkost for at spare på håndværkerudgifter.

I undervisningen skete der i løbet af trediveerne en ret stor udvidelse og omlægning. Skoleterminerne var forhen en 5 mdr.s vinterskole fra 3. november til slutningen af marts. Der var kun adgang for "Karle", og da de fleste var landmænd, var der to til tre timers landbrugsundervisning hver dag. Så var der en 3 mdr.s sommerskole for piger, og der spillede håndarbejde og husholdning den tilsvarende rolle som landbrugsundervisningen om vinteren.

I løbet af 30'erne indførtes fællesskolen om vinteren. Der oprettedes en håndværkerklasse, og en arkitekt blev ansat til at forestå undervisningen her. Endvidere startede vi en efterskoleklasse for de 14 - 17 årige.

Nye fag optoges på timeplanen, f.eks. erhvervsgeografi, grænselære og hjemstavnsfag.

I april og i efterårsmånederne foretog vi møderejser, især til vort "bagland" Jylland, hvorfra de fleste elever kom. Vi havde en nær kontakt med KFUM og KFUK, der tilrettelagde højskoleaftener, og på skolen havde vi vinterlejre for egnens unge mænd. Der var gode nordiske kontakter, især til Sverige, hvorfra Bertil Gunnemo og Knut Landgreen årligt kom og skabte fest og fornyelse. En af de store begivenheder i dette årti var et ugekursus for sekretærer i M og K, med talere som generalsekretær Baun (den senere biskop), landssekretærerne Tværmoes-Jensen og Hoffmann-Madsen. Da følte man, at man var med i en bevægelse, der så sandelig var liv i, og man fik hjælp til at holde ud i gerningen.

Langsomt og sejt arbejdede vi os da op imod strømmen, med støtte fra gamle elever, der dannede sammenslutningen "Fårevejle Højskoles Venner", som økonomisk og på anden måde stod bag os sammen med skolens elevforening.

Men så kom 9. april 1940.

På det tidspunkt var der, så vidt jeg erindrer, indmeldt 34 til sommerskolen, og der var en del forespørgsler så vi regnede med 40 sommerpiger

fra 3. maj. Det blev mindre end det halve, 17 i alt. Jyderne og bornholmerne meldte sig ud. De turde ikke tage så langt hjemmefra i den tid, hvor rygterne svirrede, og absolut ingen troede på det, der stod i aviserne.

Blomgren, der havde et svagt hjerte, blev meget syg i april 1940 og blev indlagt på sygehuset i Holbæk dagen før eleverne skulle komme, og han var ikke i funktion den sommer.

Åbningsmødet for sommerskolen 1940 glemmer jeg aldrig. Der var jo forordnet total mørklægning af vinduer og døre. Det kunne vi ikke få gjort i den store foredragssal, så vi rykkede ind i det tilstødende klasselokale, hvor vi sad tæt sammen i halvmørke, i en underlig uhyggelig stemning - og dog alligevel i en stærk fællesskabsfølelse, som ydeligere voksede i disse første krigsåre.

I det hele taget måtte vi rykke tæt sammen på den store halvtomme skole, hvor centralvarmeanlægget delvis brød sammen, og vi satte kakkelovne op, hvor det kunne lade sig gøre. Der fyrede vi så med de ofte våde tørv, der i disse hårde første krigsvintre med ned til 25 graders frost kun gav en sparsom varme.

Fællesskabet trivedes trods alt, og mange gode minder har overvintret fra disse år. Flere vandre-

bøger fra disse år bærer vidne om, at der knyttes bånd, der varer, og der blev sået en sæd, der bar frugt i "et jævnt og muntert virksomt liv på jord", i den overbevisning, at "ingen nød og ingen lykke af Hans favn os bort skal rykke".

En februardag i 1942 sagde jeg til Blomgren, at jeg overvejede at søge et job som andenlærer i folkeskolen. "Ja, gør du det", sagde Blomgren, idet han så langt ud ad vinduet, "vi andre følger nok snart efter". Samme efterår måtte Blomgren dybt skuffet forlade den synkende skude - med sorg opgive kampen for at redde ungdommens lyse borg.

Som bekendt blev han kordegn ved Søborg kirke, en stilling, han bevarede til sin død i 1956. Men Blomgren var højskolemand til sin død, og i 1946 oprettede han "Byens kristelige folkehøjskole" i Bethesda, en aftenhøjskole, der i de ti år, han ledede skolen, samlede mange hundrede deltagere.

I de 8 år, Josef Blomgren var leder af Fårevejle Højskole, var der en række dygtige lærere, gode kollegaer, hvis navne fortjener at blive nævnt med tak for indsatsen. Af pladshensyn nævner jeg dog kun nogle få af dem, skønt alle fortjente en omtale:

Først landbrugslærerne: Niels Jørgen Nielsen, der senere blev lærer på Hammerum landbrugsskole og konsulent m.m., kom i folketinget for partiet Venstre. Chr. Christiansen, fik sin livsopgave som regnskabskonsulent i Års, og Harald Jensen, som indtil for få år siden var planteavlskonsulent i Asnæs, i mange år sekretær for Lammefjordens Dige- og Pumpelag, medudgiver af det historiske værk om Lammefjorden 3. april 1873 - 3. april 1973.

Dernæst stifteren af håndværkerafdelingen Hans Peter Nyeborg, hvis hustru var udøvende kunstner, og den sidste af håndværkerlærerne Willy Hansen, der forgæves forsøgte at videreføre skolen som håndværkerhøjskole, men som siden blev forstander for Hørby Håndværkerhøjskole i Vensyssel.

Sidst men ikke mindst fortjener Margot Knudsen at blive nævnt. Hun var et pædagogisk naturtalent, som var lige afholdt af de mandlige som af de kvindelige elever for sin dygtighed og menneskelige indfølelse. Hun holdt ud med familien Blomgren og Fårevejle til efteråret 1942. Margots livsgerning kom til at ligge i Øster Nykirke, hvor hun som præstekone, gift med Oluf Kragh-Schwartz, var en meget aktiv deltager i egnens kulturelle liv. Nu bosat i Silkeborg.

Flere andre burde som sagt være nævnt, men alle var fælles i kampen for Fårevejle Højskoles overlevelse i en mørk og vanskelig tid. Vi kæmpede med problemerne, vi var fælles i vor kristne tro, under skolens gamle motto "Bedre frem!" Undertiden følte vi nok, at vi gik to skridt tilbage for hvert skridt frem.

Jeg ved fra min deltagelse i vandremapper, som er i sving mere end fyrre år efter, at der er nogle, som endnu i dag takker Gud for et ophold med lyse dage midt i en mørk tid på FÅREVEJLE HØJSKOLE.

Axel Nielsen

Mine data:

f. 13/3 1908

1929 dim. Haslev seminarium

1930 - 34: lærer på Horne Højskole

1934 - 42: do på Fårevejle Højskole

1942 - 46: do på Skuderløse skole

1946 - 62: do på Haslev udv. højskole

1962 - 73: Forstander på Hoptrup højskole

1973 - Pensionist i Haslev

»MINDERNE LADER SOM INGENTING — ER DOG ET LØNLIGT KILDESPRING«

Dette citat randt mig i hu, da jeg satte mig til at skrive en lille hilsen til Fårevejle Højskoles festskrift efter opfordring fra Jørgen Mikkelsen. Ja, uendelig mange gode, lyse og fornøjelige minder dukker frem i erindringen, når jeg tænker på de 19 indholdsrige år fra 1951 - 1970, i hvilke jeg var forstanderinde for sygeplejeforskolen på Fårevejle Højskole.

I 12 år forud havde Lilly Frederiksen (se andet sted i festskriftet hendes hilsen) og jeg arbejdede sammen på Ubberup Højskole - hun som sygeplejelærer og jeg som forstanderinde, og da vor tid endte der, blev vi opfordret til at starte sygeplejeforskolen på Fårevejle Højskole sammen med forstander, pastor K. Robert Hansen og Johanne Mikkelsen, som var højskolelærer.

For at sige det med det samme: det blev et meget lykkeligt samarbejde.

Vi kom fra en lille idyllisk og meget velholdt skole til "Det hvide Slot" på Lammefjorden, som på det tidspunkt var yderst forfaldent. Vand og varme virkede kun af og til; gulvet i gymnastik-

salen brast under eleverne i den første gymnastiktime, og det meste inventar i værelser, opholdsstue og køkken var yderst primitivt, for at sige det mildt. Men under pastor Hansens dygtige administrative ledelse, og fru Hansens sikre og effektive arbejde i hus og køkken blev alt efter en kort årrække rettet op, så det blev et trygt, godt og velholdt sted at være både for lærerstab og elever. Ingen var jo så forventede den gang, som vi alle er i dag. Et nøjagtigt eksempel belyser dette. Vi havde fået udskiftet de lange, umagelige bænke og store uhandelige træborde i spisestuen med lette, små borde og behagelige stole, som vi alle var meget glade for. Så kom en af vore egne tidligere elever på besøg, og da vi stolte viste hende det for os store fremskridt udbød hun: "Det er vel nok en skam; det gamle var så hyggeligt".

Lilly Frederiksen og jeg havde hver sin lille, hyggelige lejlighed, men ingen køkken til egen disposition. For mit eget vedkommende kan jeg sige, at jeg først fik mit eget køkken, da jeg var 63 år; men så nød jeg det også.

Lærerstaben øgedes efterhånden, som elevtallet steg til ca. 100 to gange årligt. Mange storarte-

de sygeplejelærere og højskolelærere har vi samarbejdet med, og mange har vi god kontakt med stadigvæk. En særlig glæde var det, når en gammel elev efter endt uddannelse kom tilbage som sygeplejelærer; det skete nogle gange og varmede os om hjertet.

Men hvad var en højskole uden elever? Det belv vel til små 4000 elever i de 19 år, så huske dem alle er for mig en umulighed. Men når man færdes rundt omkring i landet, støder man ofte på gamle elever, som trods min høje alder kan genkende mig; og det er altid glædeligt at opfriske gamle minder med dem.

For ikke så længe siden ringede det på døren her på Plantagevej 2 i Fårevejle Kirkeby, hvor Lilly Frederiksen og jeg, siden vi forlod højskolen i 1970, bor vi i et dejligt dobbelthus. Udenfor stod en gammel elev, som vi ikke kendte i første omgang; men da hun sagde sit navn, hjalp det på vores hukommelse og hun sagde: Jeg kommer nede fra Sydsjælland udelukkende for at se Dem begge to, inden I dør. Det var vel nok trofasthed, og vi fik en god snak om gamle dage.

Vi har stadigvæk god kontakt med mange gamle elever; enten kommer de her eller skriver til os - specielt ved juletid; ofte er et billede af bør-

nene vedlagt, og nu dukker også tredje generation op, så vi er ikke i tvivl om, at tiden går. Men nu tilbage til tiden blandt eleverne på skolen. Fra 1951 - 1957 var alt meget afslappet i undervisningen. Vi prøvede naturligvis at lære eleverne så meget fagligt som muligt; men det, vi den gang kaldte for højskoleliv og -ånd var dominerende. Men da den nye lov om sygeplejeuddannelsen kom, blev de faglige krav betydeligt skærpede, da eleverne inden antagelsen på en sygeplejeskole skulle bestå en optagelsesprøve, og det mærkedes i det daglige arbejde både for eleverne og lærerne. At den faglige undervisning havde tendens til at dominere var vel kun naturligt; men det stillede ekstra store krav til den del af lærerskaben, for hvem højskolefagene var deres domæne. Jeg skal love for at de måtte stå på tæer, og de gjorde det endda uden at kny; men det var ikke altid let for nogen af os at skifte sol og vind lige.

De første år blev de fleste elever på skolen i week-enderne; så hver lørdag - søndag aften skete der et eller andet i form af hyggeligt og fornøjeligt samvær, så som oplæsning, opførelse af sketches, skuespil, sang og musik og meget andet, og det rystede os godt sammen. Senere, da under-

visningstiden om lørdagen blev forkortet, og biler og motorcykler fik større indpas, var der relativt få elever tilbage lørdag - søndag, så da hyggede vi os ved at have "åbent hus" hos lærerne og forstanderens på skift.

De forskellige elevhold var en meget broget flok. De kom fra alle kanter af landet, ja også fra Færøerne, en enkelt fra Island, en anden fra Finland og på et hold havde vi tre elever fra Tanzania. Nogle elever var fuldstændig fremmede overfor alt, hvad der havde med kirke og kristendom at gøre, og andre kom, netop fordi skolen var knyttet til Indre-Mission.

Vi startede dagen med morgensang i foredragssalen for alle, og hver aften var der aftenandagt i dagligstuen for dem, der havde lyst.

To timers foredrag hver dag for hele holdet var den gang en naturlig ting; men ellers var holdet opdelt i flere grupper alt efter forudgående skolekundskaber, så den enkelte elev havde størst mulighed for at få mest ud af undervisningen. Elevmøderne var et af sommerens højdepunkter; mange af vore egne elever kom; men det var jo ikke altid let for en sygeplejeelev at få fri til at deltage, hvis rejsen frem og tilbage ikke kunne gøres på samme dag. Tidligere elever-

fra før vores tid - var uhyre trofaste; det viste sig også ved det månedlige offentlige møde. Disciplinære vanskeligheder kendte vi så godt som intet til. Selvfølgelig hente det undtagelsesvist at en elev slet ikke kunne tilpasse sig og derfor måtte rejse i utide. De elever, der ikke evnede at nå det mål, de havde sat sig - at blive sygeplejerske - blev som oftest tiden ud alligevel.

Mange gamle Fårevejleelever har drevet der vidt indenfor deres fag, og mange har givet udtryk for, at deres ophold på Fårevejle Højskole kom til at betyde utrolig meget for dem både fagligt og åndeligt, og det kan kun glæde os at høre. Det var jo også det mål, vi der havde ansvaret, stræbte efter.

Og når jeg nu selv i disse timer ser tilbage på de mange år i højskolen kan jeg med sandhed sige, at jeg har haft et meget rigt liv. Højskolen gav mig betydelig mere, end jeg kunne yde.

Samarbejdet med forstanderparret og den skiftende lærerstab og den meget nære kontakt med eleverne, som stort set alle var åbne og modtagelige, for det man prøvede at give, og den trofasthed, som vi stadig glæder os over, alt dette er med til at

kaste lys og glæde over den relativ stille tilværelse, som vi to nu fører.

Må Fårevejle Højskole, som nu hedder Odsherreds Efterskole og i år runder de første 10 år, også i fremtiden være med til at sprede glæde og velsignelse over forstander, lærerstab og elever, det ønsker jeg af hjertet.

Annette Pade.

O D E T I L F Æ L L E S S K A B E T S P R I S

Mel.: Nu skal det åbenbares

Vi kæden af kærminster
så gerne prise vil,
som årene de rinder,
der kommer flere til.
For det er idel glæde
om minderne at kvæde-
vi står til dem i gæld.

I fællesskabets have
der gror en blomst så fin.
Den gives må en gave,
enhver må give sin.
I frihed kan den findes
men aldrig kan den bindes
den tåler ingen tvang.

Dens skønne navn er tillid-
på den jo alt beror.
Den vokse kan i stilhed
og styrkes gennem ord,
som varme kan vort hjerte
og lyse som en kærte
på vejen, hvor vi går.

Vi er jo ej kopier
- fra en og samme læst,
vi følger frie stier
og rider hver sin hest.
For vi er hver en ener,
men fællesskab forlener
sin styrke til enhver.

Et fællesskab kan trives
i hverdag som i fest,
og hvor der meget gives,
der høstes også mest.
For den får ikke meget,
som holder på sit eget,
han bliř et fattiglem.

Et bånd af rige minder
fra skole og fra hjem,
det fast os sammen binder
og kalder takken frem.
Vi rigere er blevet,
fordi vi så det levet:
det sande fællesskab

P.S. Ovenstående er et forsøg på en hyldest til
H Ø J S K O L E N - som jeg mødte den i Maren Gro-
sens skikkelse på Thestrup Højskole, januar, 1939.
Ved at leve med i Maren Grosens virke fik jeg åb-
net en dør til en verden, jeg ikke tidligere hav-
de kendt - Højskolens. Den blev mit livs rigdom.
Gennem 30 år modtog jeg fra elever og medarbejde-
re så meget, at renterne deraf rækker langt ind
i mit indholdsrige otium.
Med disse linjer sender jeg en hjertelig tak til
alle mine givere.

Lilly Frederiksen

NAVN OG IDENTITET

»IDEHISTORISKE« BETRAGTNINGER OVER FH/OE'S FØRSTE 75 ÅR

Danmark har fået en ny navnelov - i dybeste forstand helt "umenneskelig". For fra urtid til nu har dog et menneskes identitet været knyttet til dets navn. Det er den ikke mere. Nu kan man skifte navn, som man skifter skjorte. D.v.s. man har ingen identitet mere; man ved ikke, hvem man er. Og med identiteten er også begreberne slægt og historie kvittet. Officielt i hvert fald.

Hvad vil jeg nu med den indledning til en artikel i anledning af denne skoles 75-års fest? Det er formodentlig allerede gættet. Jeg vil tage anledning til at slå fast, at slet så galt er det ikke gået her. Vel har denne skole for 10 år siden skiftet navn. Fårevejle Højskole blev til Odsherreds Efterskole. Men den skiftede ikke dermed identitet. Med navneskiftet kvittede den ikke sin "ide" og fornægtede ikke sin fortid, grund og historie!

Vi kan kende dig du kære gamle skole. Og derover glæder vi gamle os.

Lidt mere til indledning. - I sommeren 1951 for-

kyndte Kristelig Dagblad, at bestyrelsen for "Kirkelig Forening for den Indre Mission i Danmark" havde kaldet en ung jysk sognepræst til forstander for Fårevejle Højskole. Seks år efter, da FH kunne holde sin 50-års fest, var han formodentlig stadig nogenlunde ung.

Men siden da er der gået 25 år. Nu er bemeldte fhv. forstander ikke ung længer. Det kan man ikke være. For da OE's gode forstander skulle finde en, som i kraft af sin alder var i stand til at fortælle noget om skolen i gamle dage - ja, så kunne han ikke hitte andre end den forhenværende unge. Til min "forfærdelse" måtte jeg give ham ret: de er ved at være borte, de, som gjorde deres gerning og satte deres præg på denne skole i gamle dage.

Vi har hjemme hos os mange tykke albums med billeder af hele striben - vi ser dem levende for os, vi hører deres stemmer. Men de er ikke mere iblandt os - uden i taknemmelig erindring.

Jeg kan ikke komme uden om kendsgerningen: jeg er kun et lille år yngre end FH-OE. Og i 67 af dens 75 år har jeg kendt den, haft kontakt med den, følt mig i familie med den og fulgt dens gerning. At fylde dette festskrift med historien om denne skoles undfangelse og fødsel, dens fædre og mød-

re og dens hårde kamp for livet i dens forskellige faser, kunne nok være fristende. Spændende er den i hvert fald. Gang på gang så det ud til, at den skulle blive skyllet bort. Ikke så, sært at et af afsnittene af kantaten til dens 50-års fest drejer sig om, at FH ligger under havets overflade og al sin historie har været truet af oversvømmelse - fallit, besættelse m.m. - og kun er blevet reddet, fordi den ligger bag Audebo - dæmning af - ja, skolens Valdemar Atterdag, nu afdøde fabrikant Valdemar Olsen, Tølløse, sagde lige ud: Guds nåde, og der lagde han både hans beskyrmelse, indgreb og tilgivelse.

Men den historie skal ikke skrives her. Den er fortalt meget udførligt i festskriftet fra 1957 af skolens førnævnte gamle, trofaste ven - jeg var lige ved at sige: med blod, sved og tårer (i al fald taknemmelighedens).

Derimod er jeg blevet bedt om at skrive skolens "idehistorie", altså om dens identitet, som jeg indledte med at omtale - altså trække dens perspektiv op, et emne, som jeg før har beskæftiget mig med.

Der har fra begyndelsen til i dag været et brændpunkt for dette perspektiv. Meget har skiftet men ikke det - og det glæder vi os over.

Men både et menneske og en højskole præges uvilkårlig af de skiftende tiders strømninger af ånd og begivenheder, udtryksmåder og tankesæt. Selvom brændpunktet er det samme, føjer hver ny tid nye linjer til perspektivet - eller rettere trækker dem op, så de ses som væsentlige. Det er det, der gør, at der bliver tale om historie.

Og FH har i sandhed i den henseende sin historie - sin "idehistorie".

Idealisme

Den epoke, hvori Fh rejstes var en tid præget af idealisme.

Jeg tænker hermed dels på den historiske idealisme, som er opfattelsen af, at "historien viser sig i menneskeslægtens åndelige stræben fremad. Den er ånden og humanitetens stadige fremadskriden mod et mål" (S.H. religionsleksikon). Hovedordene her var fremskridt og udvikling, samfundets og menneskeslægtens udvikling mod en idealtilstand. Det var optimismen, der prægede tiden.

Og dels tænker jeg på den praktiske idealisme: troen på idealerne, deres magt og gyldighed, kampen for virkeliggørelsen af dem, forvisningen om, at det lod sig gøre, troen på personlighedens udvikling, optimismen også i så henseende. Unge læste f. eks. Sweet Martens bøger, hvor idealet

holdtes os for øje.

Selvom kirke og kristendom efter sit væsen aldrig har kunnet eller vil kunne indpasses i noget filosofisk system, heller ikke idealismens - al den stund den hviler på et helt anden grund - kommer vi ikke udenom, at den kristne forkyndelse i den periode på mange måder fik smag og tone af hele tankegangen og bevægede sig ad dens tankebaner og brugte dens ord: Man anskuede Guds rige som resultatet af en udvikling. Man var overbevist om en rivende historisk udvikling af kirkelig art (det var dengang John Mott skrev "Verdens evangelisation i dette slægtled", og Ussing kaldte sin missionshistorie "Evangeliets sejersgang"). Man talte og skrev meget om den kristne personlighed og var overbevist om dens eksistens og udviklingsevne. Der pegedes meget på Jesus af Nazaret som bæreren og virkeliggøeren af menneskelige idealer (på min reol står Fosdicks bøger). Menneskelig timelig fremgang, "succes" tvivlede man heller ikke på følgeskabet med ham (Skovgaard-Petersen: "Kristendommens betydning for den, der vil frem i verden", eller senere kaldt "Vil du frem?"). Der var begejstring, en begejstring, som kastedes på Jesus Kristus og hans sag. Der var optimisme. Den kristne ungdomsbevægelse gik frem med storm-

skridt; der byggedes "ungdomsborge", og ungdommen samledes i tætte skarer om kristen forkyndelse af sine kristne ledere, som samtidig var ens kristne idealer.

Også FH fik smag og tone derefter: Selve rejsningen i 1907 - med hvilken begejstring, idealisme, optimisme gik man ikke til værks! Bygningen, "slottet", er begejstring skrevet i sten!

FH's første forstander, Janus Andreassen, (1907 - 10) var også barn af sin tid. Han bar dens ydre kendetegn: det opretstående, frejdige idealisthår! (i vor tid, da verden er blevet gammel og fyldt med sørgmodig pessimisme, redes håret bedrøveligt nedad, evt. ønsker man at ligne døden fra Lubeck.) Han satte skolens motto: Bedre frem! højere op! Og da Vald. Olsen besøgte ham som gammel mand og fandt ham lange ude i en mose, hvor han fældede og drønedede, svarede han på spørgsmålet: "Ja, men hvad bestiller du dog her?" "Jeg gør Danmark større".

Og når der holdtes foredrag - jeg har fundet og læst ikke så få af Andreassens manuskripter - holdtes idealerne frem: nøjsomhed og flid, ærlighed og sandhed, renhed og ridderlighed, nobelhed, dannelse, selvopdragelse o.s.v.

I alt det nævnte tager vi også den næste forstander med, Vald. Gøtzsche (1910 - 12).

Men var det det eneste, der lød her? Selvfølgelig ikke. Hovedlinjen var givet brændpunktet var der - der er blot tale om en linje i perspektivet, en linje, som sås tydeligt i de dage.

Skal vi rive den ud, kassere den? skal vi spotte og mistæneliggøre og optræde som bedrevideende? Der er tendenser i den retning i vore dages vurdering. Jeg tager absolut afstand fra noget sådant. Tværtimod, jeg kunne unde vor tids unge et pust af den ånd. Og spørgsmålet - rent teologisk er, om ikke den virkede på os, som mødte den, og ville virke i dag, ret udtalt, som det, vi mangler og ikke magter i forkyndelsen: loven kravet, alvorligt, personligt og aktuelt udtalt - den "lov", som er forudsætningen for at forstå og fatte evangeliet: nåden og tilgivelsen.

Vækkelseslinjen

Men der kom andre linjer til billedet - eller rettere: der var en anden linje, som havde været der hele tiden, men nu blev den trukket meget skarpt op: vækkelseslinjen.

Der skete nemlig det i Danmark og verden, at optimismen brød sammen; troen på udviklingen fik sit

alvorlige knæk med verdenskrigen 1914 - 18, ja, sammen med millionerne på Europas slagmarker og de mange tusinder af ofre for "den spanske syge" døde den for alle tænkende mennesker.

Meget brød sammen, men sammenbruddet af alt "vort eget" kom også til at betyde, at det forrige århundredes stærke vækkelsestone i den kristne forkyndelse fik ny klang. Den var absolut ikke døet hen. nu lød den blot mere realistisk og - bibelsk:

På baggrund af krigens og tidens alvor lød forkyndelsen af Jesus Kristus som frelseren, redningen, verdens og den enkeltes eneste håb, stærkt og med stærk appel til afgørelse.

Hvordan afspejler dette sig på FH?

Vi er nu inde i C.M. Julins periode (1912 - 34). Økonomisk følte hele situationen svær. Hvad jeg véd om truende sammenbrud og redning derfra ved virkelige ofre, har jeg fra samtaler. Selv husker jeg blot - smager endnu - de bare margarinemellemader.

Åndeligt blev det derimod en rig tid, i hvert fald de første 10 - 15 år af den periode. Jesus Kristus forkyndtes, og de, der forkyndte, stillede bevidst tilhørerne i valgets situation, og der taltes stærke ord om at træffe det, mens tid var.

der taltes om et personligt Gudsforhold, ikke noget andenhånds. Der appelleredes til afgjort-hed. Der taltes om vished i sin frelsessag, om ikke at helme, førend der kunne siges: "Jeg véd, til hvem jeg har sat min lid". Der sigtedes på gennembrud af den i det kristne hjem såede sæd; ordet omvendelse var ikke alene, som det må være, hovedbegreb, men et gennemgående ord. - Jeg har personlige erindringer om tonen; jeg kan se Julin og hans medarbejderes skikkelser for mig, jeg kan høre hans indtrængende stemme. Der var vækkelse blandt eleverne; det blev i kendeligt tal og kendelig grad til gennembrud til bevidst tro. Der blev ofte istemt: "Kimer, himmelklokker! Der er fryd i dag; thi en sjæl kom hjem fra sult og nød" - med disse toner ligesom besegledes det skete.

Den kulturelle linje.

Men - vi må videre - allerede i den epoke af skolens historie var en tredje linje ved at blive trukket op: den kulturelle.

Jeg skal ikke skildre dens tilstedeværelse og forløb i folkelivet i almindelighed - det vil føre for vidt. Men at den tages med ind i det kristelige arbejde, er noget nyt. Dette nye islæt er

Olfert Ricards fortjeneste - det er ham, der, selv vidtfavnende som personlighed, peger på det "hele menneske" og hele menneskelivet som genstand for Guds vilje, omsorg og frelse - ikke blot "sjælen", "hjertet", "det evige" - det er ham og hans medarbejdere (Gunnar engberg m.v.), der fører litteratur og historie o.s.v. ind i det kristne ungdomsarbejde; der sættes streg under den l. trosartikel: Gud som skaberen; forkyndelsen får en ny tone: et taknemmeligt menneskeliv i alt det skabte til Guds ære.

Den danske folkehøjskole havde naturligvis fra begyndelsen ligget på den linje - principielt også den fløj, der hedder I.M.s højskolebevægelse (enhver, der læser Andreassens bog om dens banebryder, præsten Ad. L. Hansen, Nr. Nissum, kan overbevise sig om det; ja, også FH: Andreasen havde arbejdet på den, ja, han faldt vel i grunden på den, for han var forud for sin tid på det område.) Men det er i 20'erne, 30'erne og 40'erne at det sker åbenbart og bevidst. Vi er nu oppe i Josef Blomgrens (1915 - 23 var han lærer og 1934 - 42 forstander) og Jørgen Jensens tid (1947 - 51). Mine fornemmelser heraf og erindringer herom stammer selvfølgelig mest fra Blomgrens, min morbroders, tid. Jeg ser ham, jeg hører hans stemme,

som han i haven læste op for elevflokket af den gode litteratur, både prosa og poesi, gav os smag derpå, gjorde den levende og dens skikkelser med, lod den kaste lys over menneskelivet og Guds vilje med det.

Jo, der oplevedes noget derved, det gav syn for, at der - som han sagde - var en verden beliggende mellem det daglige arbejde for udkommet og det personlige forhold til Jesus Kristus som vor frelser og håb, nemlig hele en af Gud skabte verden, den, som vel også er faldet og hører til den faldne verden, men som dog stadig er genstand for hans glæde og velsignelse: det kulturelle - musikken, kunsten, poesien, forskningen, kærligheden mellem mand og kvinde, hjemlivet o.s.v. Jeg erindrere også som ganske ung dønningerne af diskussionen om det kulturelles plads mellem ham (og på hans side Pagh Pedersen) fra Haslev udvide Højskole og folk af en anden, ældre observans med det standpunkt, som kommer frem i det ofte i den forbindelse gentagne træk: faderen, der den dag, da det nye elevhold skal møde på højskolen, ringer forstanderen op og siger: "Ja, min datter kommer altså ikke, hun behøver ikke at komme, for hun blev omvendt i går!" Jeg har aldrig kunnet le ad den historie - for jeg forstår

så inderligt den fars glæde! men det er jo rigtigt: der mangler jo i høj grad noget i hans tankegang: det menneskeliv, som skal leves. - Diskussionen foregår iøvrigt endnu - og bliver aldrig færdig, fordi der er spænding, der aldrig udløses før genløsningen: mellem faldet og velsignelsen!

Sygeplejelinjen

Og så er vi kommet op til den 4. og sidste epoke af FH's historie inden navneskiftet til OE. Fra 1951 trækkes endnu to linjer i dens perspektiv op. Det er først sygeplejelinjen.

Vel, en vis "uddannelseslinje" havde der været før. I sine første årtier havde FH også som målsætning at hjælpe "karlene" til at blive dygtigere landbrugere eller håndværkere og "pigerne" til dygtigere husmødre.

Men denne dygtiggørelseslinje trækkes nu op som en kontant uddannelseslinje. Vi er nemlig nu kommet hen i tiden efter 2. verdenskrig. Velstandssamfundet bliver til; det er betydelig lettere at få uddannelse; men samtidig stilles også de store krav; konkurrencen er hård, idet videnskaben fravriver naturen flere og flere hemmeligheder, som har med det daglige liv og arbejde at

gøre, stilles helt nye krav til ungdommen og skolen.

Også den danske folkehøjskole - også FH - må være oppe på siden af ungdommen også i den henseende; og som kristen skole må den, idet den underviser i naturfagene, stille hele den naturvidenskabelige udvikling ind i den 1. trosartikels lys: hele verden, hele universet, Guds skaberværk og vi hans børn - og medarbejdere!

Og så har vi det fænomen, som hedder sygeplejehøjskolen, der for FHS vedkommende omfatter tidsrummet 1951 - 72, først med undertegnede som forstander 1951 - 64, efterfulgt af Poul Jeppesen 1965 - 72.

Vel, der måtte kæmpes en kamp. Spørgsmålet var, om sygeplejehøjskolen virkelig var en højskole eller bare en fagskole.

Men række eminent dygtige medarbejdere på det sygeplejefaglige område - med forstanderinde, frk. Annette Pade og sygeplejelærerinde, frk. Lilly Frederiksen i spidsen (1951 - 1970) - førte an i den kamp og beviste simpelt hen, både gennem deres undervisning og ved alt, hvad de var at sygeplejehøjskolen var en genuin, dvs. ægte, uforfalsket del af den danske folkehøjskole. Som de "højskolemennesker" de var, fremkaldte de i

den grad respekt om sygeplejehøjskolen som begreb, ikke alene i sygeplejekredse, men netop i de højskolekredse, som havde set med lidt mistænkelige øjne på os, at de "omvendte" sig!

Hemmeligheden var, at "vore damer" var i stand til at undervise i "tørre" fag som anatomi, fysiologi, kemi, fysik m.m., altså alt det sygeplejefaglige, på en sådan måde, at det i deres hånd og mund blev "højskolefag" af samme "almendannede" (højskolelovens udtryk), menneskelige og åndelige karakter som de almindeligt anerkendte højskolefag som dansk, historie, litteratur osv. - sådan at eleverne bragte med sig en "højskoleoplevelse" og værdier, som fik betydning for dem for livet, helt bortset fra, om de fik en gerning i sygeplejen eller ej.

Og når så dertil kom, at den gamle elevflokk helt fra skolens første årtier forstod sagen, flokkedes til det årlige elevmøde, til elevstævner rundt i landet, til månedsmøder og fester "herhjemme" og dermed gav os håndslag - jo, det var stadig deres gamle højskole, deres "ungdoms lyse borg", som havde givet dem det, som de stadig levede på - ja, så var det en fryd at være forstanderpar. Tak!

Kirkelinjen

I FH's tid som sygeplejehøjskole kunne man også spore en markant "Kirkelinje". Man omtalte FH ikke blot som en af de skoler, som var knyttet "Kirkelig Forening for Indre Mission i Danmark", men som en "Kirkelig højskole".

Hvad mentes med det? Hvad betyder kirke og kirkelig?

Jo, kristendom er ikke nogle dybe tanker, følelser, leveregler - en række almene religiøse sandheder, men begivenhed, et indgreb fra den levende Gud til redning af en i sig selv fortabt menneskeslægt i Jesus Kristus, sin enbårne Søn, vor bror, og i hans gerning for os lidelse og død og opstandelse - en begivenhed, et indgreb, som møder os i dag Ordet og sakramenterne, dåb, nadver, skriftemål - d.v.s. kirken Gud har et folk på jorden, som er bundet til dette ord og disse indstiftelser, lever derved og ved sig skæbnebestemt af forholdet dertil - også det betyder kirken.

Hvad der møder os i ordet og sakramenterne er altså ikke private meninger eller oplæg til en diskussion - det er et budskab af et ganske bestemt indhold - d.v.s. kirken har en bekendelse en lære af et ganske bestemt indhold.

Om denne lære hersker der i dag en grænseløs u-

videnhed både blandt kristne og ikke kristne. Man er i vildrede, usikkerhed, spørger, tvivler og synes ikke at kunne få svar - og går til derved. Der må undervises i kristendom, gives besked - det er så afgjort det vigtigste af alt i tiden, i dagens Danmark. Ungdommen svigtes på det fundamentaleste, om den ikke undervises i kristendom. Det var tanker i den retning, der gjorde, at "Kirkelinjen" kom til at høre til FH's perspektiv. Da nedskriveren af disse "idehistoriske" betragtninger i sommeren 1951 besøgte Indre Missions formand, sognepræst Chr. Bartholdy, Haslev - for at "melde afbud":

"Vi beklager, men vi må trække os tilbage fra aftalen, vi kan ikke forlade vort elskede sogn og dejlige kirke for at rejse til FH" - dæmpede han det hele ned med stille, kærligt og myndigt (sådan var Chr. Bartholdy): "Jeg forstår Dem godt. Men - " og så kom det: "I Norge er sygeplejuddannelsen blevet ganske sekulariseret. I Danmark har vi en kristen medicinaldirektør dr. med. Johs. Frandsen, og som formand for Dansk Sygeplejeråd en kristen personlighed som frk. Maria Madsen. Kirken har gennem den nuværende sammenkobling af sygeplejuddannelse og folkehøjskole fået en enestående chance for at give de

vordende sygeplejersker noget både for dem selv og deres patienter og dermed vort folk uundværligt. Hvor længe vi har den mulighed, ved vi ikke. Det er formodentlig kun en kort tid, så er sækulariseringen også over os på dette livsvigtige område. Så længe vi har mulighed, skal kirken være på plads og kende sit ansvar".

Vore betænkeligheder havde dermed fået et stød. (I en parentes: det gik som pastor Bartholdy profeterede: det blev for FH's vedkommende til 20 års kirkelige muligheder på dette område, for andre sygeplejehøjskoler lidt mere eller mindre - så var den epoke forbi).

Jo, kirken, den danske folkekirke, måtte med i billedet, bevidst og umisforståeligt. Det udtrykkes ikke alene i en daglig kort "morgengudstjeneste" med bekendelse af kirkens tro og vor dåbs pagt og en daglig aftenandagt (på skift mellem alle skolens foredragslærere), men også i fire ugentlige timer i kristendomsundervisning.

Jo, vordende sygeplejersker måtte - så vidt det stod til os - vide besked med, hvad den kirke stod for, som over 90% af deres patienter tilhørte; de var jo deres først forhåndenværende sjælesørgere i en periode med spørgen. Blev det til mere end "besked", sagde vi Gud tak; men uden kundskab

måtte man ikke rejse fra os.

En glæde og fest er det også i den forbindelse og periode at tænke tilbage på det fællesskab, som trivedes i week-enderne (kun de færreste rejste bort) med danskholdenes dramatiske udfoldelser lørdag aften og lærernes fri do. søndag aften med "skærmysler" af forskellig art og med tilhørende røring af lattermusklerne - men ikke mindst med det ganske naturlige, at de fleste af flokken fulgtes de to km. ad Adelers Allé til Fårevejle kirke til søndagens gudstjeneste. (Igen en parentes: en hilsen og tak til denne periodes sognepræster: Tage Morsing og Bertil Wiberg for forståelse for godt samarbejde med os derude på fjorden).

Nye vilkår - samme linjer

Vi gamles taknemmelighed nu i skolens 75-år går ud på, at vi skimter det gamle perspektivs linjer fortsatte under nye dages vilkår. Elevernes aldersklasse er en anden. Fagene har skiftet. eksamen er kommet til. "Slottet" har gennemgået forandringer og fået annekser i anden stil. Og navn har den ændret, men - ikke identitet. Det er den samme skole, der - ikke er bange for at holde gamle, prøvede idealer op,

- har en lærerstab, hvem det ligger på sinde at bevidne evangeliet om Jesus Kristus på klar personlig måde til afgørelse og tro for livet.

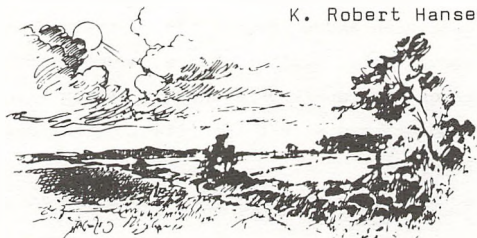
- har solid dygtiggørelse på sit program, så "en slægt opfostres her sund og frisk til livets færd",

- som et kristent hjem vil hjælpe sine børn til at "favne trøstigt, hvad Gud har givet" og leve et helt menneskeliv under Guds gode bud og til hans ære og pege på tjenesten for næsten som livets mening,

- og i al sin undervisning og forkyndelse sigter på, at de, som færdes her, kender deres navn og identitet: som mennesker, skabte i Guds billede, og som kristne, døbt til at høre Kristus til og have hjemme i hans kirke.

Til lykke og Guds velsignelse dertil, kære gamle FH/OE!

K. Robert Hansen

ODSHERREDS EFTERSKOLE - DE FØRSTE ÅR

Al begyndelse er svær. Al begyndelse er spændende. Al begyndelse rummer alle muligheder. Ordsprog med omskrivninger, der passer på Odsherreds Efterskole for 10 år siden.

Begyndelsen til Odsherreds Efterskole fandt jo reelt sted med beslutningen om at afvikle sygeplejehøjskolen og i stedet bruge Fårevejle Højskoles bygninger til en skoleform, der tilsyneladende var mere fremtid i. Når man tænker på de ofre, der var bragt af mange mennesker i højskolens tjeneste, og når man tænker på de traditioner, der efterhånden var bygget op omkring Fårevejle Højskole, så har man en klar fornemmelse af, at det må have været svært at træffe beslutningen om at oprette en efterskole og dermed bryde med en del af det, der oprindeligt havde været tanken med huset. Men beslutningen blev taget, og en ny tid begyndte.

Med til det nye hørte også nye folk. Nyt forstanderpar og nye lærere. Inge og Jørgen Mikkelsen var blevet ansat som forstanderpar pr. 1. januar 1972 og tog sig således af sygeplejehøjsko-

lens afvikling samtidig med, at de udarbejdede planer for den kommende efterskole. I løbet af foråret blev Per Søgaard ansat som midlertidig sekretær med henblik på at overgå til en lærerstilling, når efterskolen skulle i gang.

Fra Per Søgaard bredte rygten om den nye efterskole sig som ringe i vandet, og i maj måned kunne vi for første gang afholde lærermøde på Odshereds Efterskole. Der manglede endnu et par lærere, men efter at have klarlagt, hvilke fag der skulle dækkes ind, fandt vi også selv de sidste uden at annoncere efter lærere.

At vi således var i stand til at sammensætte et lærerkollegium der i forvejen kendte hinanden mere eller mindre gjorde, at vi følte os meget sikre på, at vi ville være i stand til at fungere sammen og støtte hinanden i det arbejde, vi skulle påbegynde.

Lærermøderne i maj måned 1972 hører til de ting, der med jævne mellemrum er blevet draget frem som noget særligt af os, der var med til dem. Alene deres tidsmæssige udstrækning vidner om, at der var nok at tage fat på. Vi mødtes kl 14 eller kl. 15, og klokken havde ofte passeret 04, før vi igen drog hver til sit.

Ud over de mange beslutninger der blev truffet an-

gående praktiske forhold, skulle den pædagogiske linje fastlægges, ligesom det blev drøftet indgående, hvorledes vi over for de kommende elever skulle praktisere den forkyndelse, som skulle være kendetegnende for skolen. Alt blev gennemarbejdet meget seriøst og grundigt, og jeg tror, at alle vidste temmelig præcist, hvad vi ville.

Da sommerferien kom, og bygningerne stod tomme, gik alle i gang med at få gjort skolen klar til modtagelsen af det første elevhold. Der skulle males værelser, som derefter blev indrettet med køjesenge, arbejdsbord m.m., der blev indrettet dagligstuer og undervisningslokaler, så det passede til de yngre årgange, der skulle befolke huset. Alle tog sin del af arbejdet, og vi var nok lidt stolte, da vi nåede frem til den 20. august, hvor eleverne skulle ankomme til et nymalet og nyindrettet hus.

Det skulle vise sig, at der havde været fornuft i at tage glæderne på forskud, for sandt at sige var det en problemfyldt tid vi gik i møde - eller udtrykt mere positivt, en tid med mange store opgaver.

Uerfarne med efterskolelivet, som vi næsten alle var, havde vi stillet nogle forventninger til vores kommende elever, som viste sig at være urealis-

tiske. Frem for alt havde vi ventet, at eleverne ville møde os med tillid og med lyst til at få en positiv oplevelse sammen med os i det skoleår, der skulle komme. De elever, der havde dårlige erfaringer med det skolemiljø, de kom fra, og med de voksne, der havde været omkring dem derhjemme, havde jo chancen for at begynde på "en frisk". Der gik imidlertid ikke lang tid, før vi opdagede at vi havde gjort regning uden vært. I stedet for at blive opfattet som alternativ til det miljø eleverne kom fra, blev vi opfattet som en fortsættelse af dette, hvilket betød, at vi først måtte vinde elevernes tillid, måtte vise, at vi ville mere med dem end blot presse dem gennem et skolesystem, som de ikke brød sig om. Det var vigtigt, at eleverne oplevede, at vi ikke kun interesserede os for dem som "elever", men først og fremmest som individuelle mennesker.

Som lærere stod vi her over for nogle krav, som var vanskelige at leve op til, fordi de ikke kunne opfyldes ved, at der blev truffet nogle kollegiale beslutninger om ændring af husorden, regler eller skemaer. Der var tale om nogle menneskelige krav til den enkelte lærer, som vi hver især måtte prøve at lære at leve op til. Det ligger i sagens natur, at den proces, vi skulle igennem i denne

forbindelse, ville blive langvarig, og at vi aldrig ville blive i stand til at måle, hvor langt vi nåede i processen.

Efterhånden som vi gjorde vore erfaringer med det første elevhold, viste der sig heldigvis også mere håndgribelige forhold, som kunne forbedres. Det drejede sig f.eks. om den måde, hvorpå vi organiserede undervisningen i de praktiske fag, det drejede sig om fritidsaktiviteter og om arbejdsdelingen mellem lærere og elever. Som overordnet mål for alle ændringer stod et ønske om at give eleverne et medansvar

Vi nåede ikke langt med disse ændringer det første år, men vi blev sat på det rigtige spor, og i de kommende år ændredes mange forhold. Det blev klart, at netop ansvaret og det store krav, der følger med at være en nødvendig del af helheden, gav mange af vore elever noget det, de havde brug for: Oplevelsen af at præstere noget, oplevelsen af at man ikke kunne "smutte udenom", uden at det fik konsekvenser og oplevelsen af at være med i et fællesskab.

i takt med denne udvikling på det pædagogiske område skete der også store ændringer med de ydre rammer. Selv om vi havde gjort os umage med at gøre skolen i stand til modtagelsen af det første

elevhold, viste det sig alligevel hurtigt, at de gamle bygninger ikke kunne holde til den øgede fysiske aktivitet i huset. Det hørte således med til de glæder, vi havde i de første år, at vi stadig kunne tilbyde vore elever bedre og bedre forhold. De bygningsmæssige ændringer, der var mest mærkbare, var nok bygningen af "pigehusene", den gennemgribende nyindretning af værelserne på skolen og indretningen af den store dagligstue i tagetagen. Men i det hele taget var det tydeligt at mærke, at jo pænere skolens lokaler efterhånden blev, jo bedre blev der passet på dem fra elevernes side, og dermed blev også talrige kilder til konflikt udryddet.

Tilbage står så spørgsmålet: Hvordan gik det med at være en kristen skole i dette dynamiske miljø, der ustandselig bød på nye udfordringer og krævede al den energi, hver enkelt var i stand til at mobilisere.

Svaret kan ikke blive entydigt, fordi det her igen drejer sig om størrelser, der ikke kan måles og vejes. Formelt manifesteredes skolens kristne tilhørsforhold sig i obligatorisk kristendomsundervisning i alle klasser, morgen- og aftenandagt, som ligeledes var obligatorisk, og endelig blev der sunget bordvers før måltiderne.

Disse rammer blev ikke rørt, og man kan måske undre sig over, at dette skete, når næsten alt andet efterhånden kom til at se anderledes ud eller blev gjort på andre måder. Man kan dog også tage det som et udtryk for, at vi her havde med værdier at gøre, som i sig selv var uforanderlige uanset ydre omskiftelser, det fundament som gjorde, at vi i det hele taget fik kræfter til at fortsætte med det arbejde, der i de første år til tider kunne tappe os for al energi og bringe os de største skuffelser. Men vi fortsatte, og skuffelserne blev rigeligt opvejet af mange glæder og gode oplevelser.

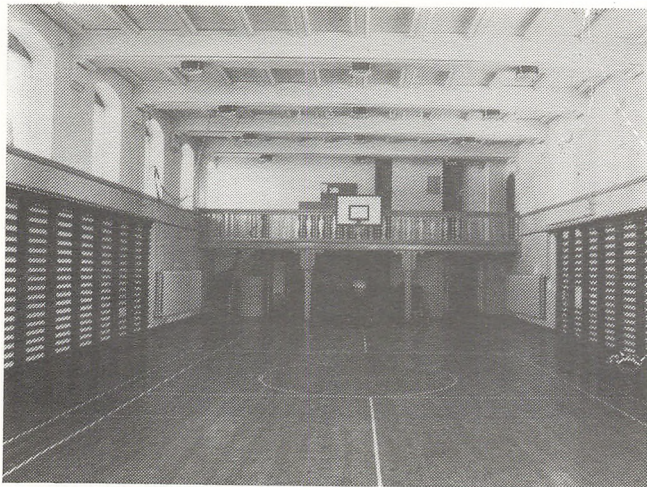

VORT HUS — NETOP NU!

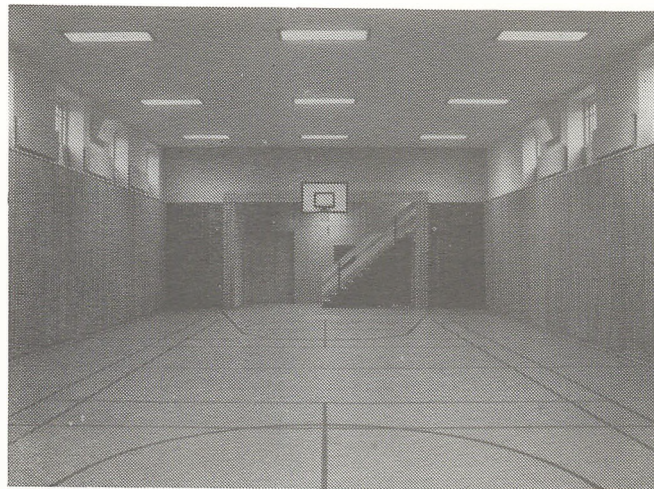
I kalenderen står: Fredag kl. 10.15 Byggemøde. Luften svirrer af fremmedartede ord som tommer, alen, 4x4, halvtømmer, pitchpaine, redwood og oregon pine. På bordet ligger skitser, planer og færdige tegninger. Lige nu er det tidsplanen, der interesserer - kan vi nå det - hvis du nu gør, og vi så i mellemtiden - så skulle det lige kunne gå. Jørgen, Tage, Torkild og Kjeld er dybt engageret i planer, materialevalg og samarbejde, og altid er der flere opgaver og planer, end der er hænder til rådighed. Alligevel nås det hele, og det ender på en sådan måde, at resultatet bliver særdeles godt.

Foruden den daglige vedligeholdelse er der i årets løb nået 3 store projekter, nemlig Olympia, gymnastiksal og tag på Søbo. Olympia er den gamle fysiksal, som nu er blevet isoleret og ombygget, så den nu fremtræder som et moderne klasselokale med alle ønskelige faciliteter. Allerede inden dette projekt var færdigt, var ingeniøren i gang med skitser og planer for renovering af gymnastiksalen, som efterhånden trængte til den helt store tur. Bestyrelsen besluttede, at salen skulle udføres som en kombineret gymnastik- og fest-

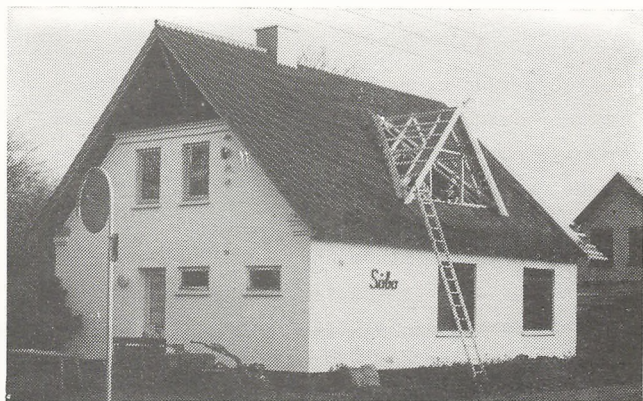

sal med scenefaciliteter, og at den skulle stå færdig til jubilæet. Byggeriet gik i gang, men jeg skal undlade at beskrive vanskeligheder, uforudsigelige problemer, der opstod og løstes, for blot at konstatere at vore håndværkere endnu engang formåede at gennemføre det umulige og kunne melde klar med festsalen d. 28. oktober, som jubilæet skulle være den 30. Og hvilket resultat, lyse overvægge og lofter,

naturfarvede bræddewægge og et lækkert skridsikkert vinylgulv. De tekniske installationer som varme, ventilation og højtaleranlæg virkede perfekt og faldt godt ind i helheden. Nedgang og scene fikst sammenbygget med depotrum kan nu danne rammen om gode fester og muligheder for arrangementer. Selv om det var sent, tog håndværkerne fortrøstningsfuldt fat på en opgave, der længe havde presset sig på, nemlig fornyelse af taget på Søbo.

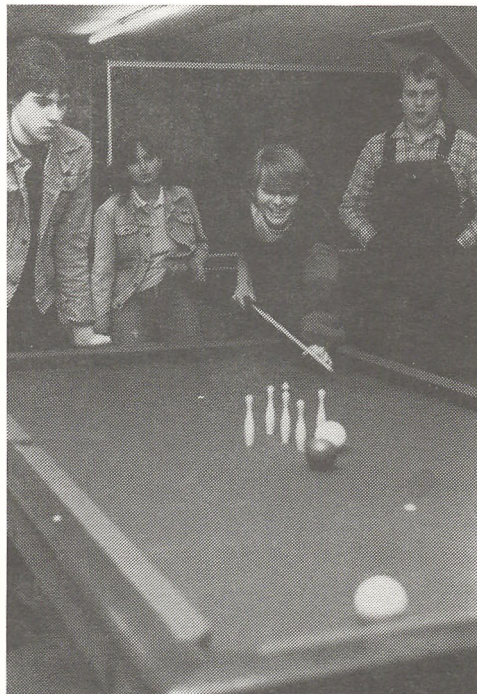

Endnu engang udførte de det umulige: den 14. dec .
kunne vi færdigmelde 1. etape af tagrenoveringen
og konstatere, at resultatet var forbløffende.
Det gamle, lidt forsømte Søbo fremtrådte som
en velholdt og betydeligt yngre bygning. Nu
mangler vi så kun isolering, køkkenmoderni-
sering og en malerpensel, og Søbo vil atter være
en attraktiv bolig.

Ingen kan vist være i tvivl om, at årets bygge-
aktivitet har været særdeles tilfredsstillende.
Endnu bedre er det, at alt dette har kunnet

gennemføres uden låntagning af nogen art.
Det vil derfor være naturligt, her, at takke
håndværkerne for dygtigt arbejde, bestyrelsen
for tillid og bevillinger, og samtlige medarbejdere
for forståelse og mådehold på alle områder
så dette kunne lade sig gennemføre.

Jørgen Mikkelsen

ØSTRIG 82

Syd for det største bjergmassiv i det østlige Centraleuropa ligger der et område, der med nutidens sprogbrug kaldes Østtirol. Her har der i tidens løb ligget en smeltekedel for mange forskellige folkeslag!

Selv om området nu er typisk tyskøstrigsk, er der vidnesbyrd om mange forskellige folkeslags tilstedeværelse i området op gennem tiden.

De første mennesker på stedet var tauerne, et førkeltisk folkeslag, som man ikke ved ret meget om. Den højeste bjergkæde i den østlige del af selve Alperne kaldes Hohetauern, og om det er bjergene, der har givet navn til det første folkeslag i området, eller om det er dette folk, der har givet navn til bjergene, er uvist.

Eggen var imidlertid den del af det der i den centraleuropæiske bronzealder var kærneområdet i den keltiske kultur.

Hertil kom romerne omkring år 0 og påtvang den lokale befolkning den latinske kultur.

Da Romerriget gik under omkring år 475, kom der i de følgende århundreder mange forskellige folkeslag til området, og her var den stamme der

satte sig de dybeste spor bjergslaverne eller Wenderne, (bemærk at danskerne brugte det samme navn for de slaviske folk, der engang boede langs Østersøens sydkyst) da de har bevaret deres kulturtræk bedst i det nuværende samfund, hvilket bl.a. fremgår af de bynavne og gamle skikke. Ellers var det den sydtyske stamme Bajuvarerne (Bayerne), der fik størst betydning, idet de fik det endelige herredømme i området p.g.a. deres omfattende bosættelse.

Eggen er således i dag overvejende præget af syd-tysk sprog og kultur, men der er dog bevaret mange elementer fra den slaviske tid.

Odsherreds Efterskole har fejret jubilæum i 1982. Dels 75 år for selve efterskolens højskolebaggrund og 10 år for selve efterskolen.

I foråret blev det besluttet, at dette bl.a. skulle markeres med en lejrskole, der kunne understrege jubilæet.

Enden på overvejelserne blev, at skolen besluttede at drage sydpå til Alperne, efter at andre muligheder også havde været inde i billedet.

Gennem et agentur i Starnberg syd for Munchen. Der normalt formidler rejser for den tyske skoleungdom til Sydtyrol, blev det os bekendt, at der var en mulighed for at huse alle vore elever på et sted ikke i Sydtyrol, men i Østtyrol på Matrei

Tauernhaus i nærheden af byen Matrei.

Matrei Tauernhaus ligger lige syd for det ældgamle Feldberntauernpas, hvor det siden den tidligste middelalder har fungeret som herberg og senere som hotel for de rejsende, der skulle over passet af de gamle handelsruter.

Hertil kom lørdag d. 13/11 ud på eftermiddagen 105 elever og lærere fra Odsherreds Efterskole.

Vi kørte hjemmefra dagen før ved 15 tiden og havde således en 24 timers rejse på ca. 1200 km. i langtursbus bag os, bl.a. et ophold på 2 timer i en kø på motorvejen nord for München p.g.a. en vältet tankvogn, men da vi havde passeret Felberntauerntunnellen, strækningen gennem det sidste bjerg, og vi så Tauernhaus ligge 150 m. under os i dalbunden omgivet af massive bjergvægge, var den lange tur nok glemt af de fleste.

Tauernhausés beliggenhed i 1500 m. højde, omgivet af bjerge der nogle steder når op i højder på 3500m. virker ret imponerende, og om den hjælp og gæstfrihed ud over der forretningsmæssige, vi mødte hos værten og hans familie, kan vist siges, at den stod mål med stedets beliggenhed.

I ugen der fulgte, blev vi udsat for en række udfordringer og indtryk, der på en særlig måde er

med til at give mindet om lejrskolen et præg af kontante oplevelser og nye erfaringer. Dette har forhåbentlig givet mulighed for, at deltagerne er blevet bedre til at bedømme deres egen og andres baggrund, både når det gælder det "lille" perspektiv i hverdagen og det "store", når man

sammenligner fremmede kulturmønstre med vort eget.

Hvad enten det var søndagens messe i den lokale katolske kirke, vandreture i brølende snestorm eller gennem smalle kløfter langs brusende vandfald, bjergture med milevide udsigter over tinderne i blærdende sol, grønne marker og træer med modne appelsiner eller det fremmede folkeliv i amfibiebyen Venedig, så var disse indtryk med til at give mange deltagere en ærbødighed for skaberværket, der kun blev sat ydeligere i relief, af det mø-

de med tidligere tiders bestræbelser på, at fordrive de dæmoniske kræfter fra det lokale samfund, som vi oplevede det i eksemplet på renselsritualet "Klaubaufgehen".

Lokalt opfattes dette ritual, der finder sted fra d. 4-6/12, som bestræbelser på at forjage de onde magter, så julen netop kan blive den uforstyrrede glædesfest for Jesus fødsel og dermed menneskets frelse, som det er meningen at den skal være.

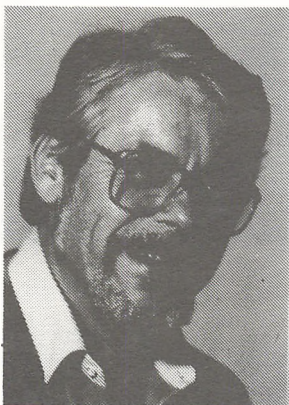

Herudover gik dagen med de sædvanlige, men nok så vigtige gøremål rengøring, madlavning og lektier d.v.s. rapport skrivning med henblik på at lave en dagbog efter hjemkomsten. Arbejdet med rapporten fandt sted hver aften, hvor der også var aftensamling med underholdning og aftensang. Efterhånden som ugen gik, blev det klart, at det snart var hverdag igen. En hverdag hvor vi nu kan tænke på en egn, hvor gamle folkeslag har givet navn til bjerge og byer, og tidligere tiders skikke er bevaret af en befolkning, der gav os mulighed for at få et lille indblik i, hvordan det er at leve i en anden egn af Europa.

Ole Rasch

ANSIGTER PÅ OE

Jørgen Mikkelsen

Gunhild Lang Nielsen

Lise Andersen

Keld Jensen

Torkil Andersen

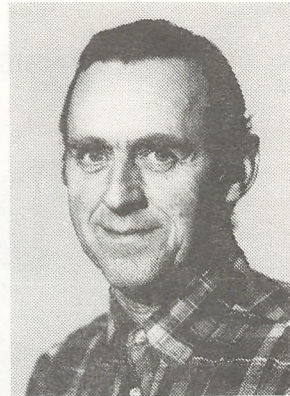
Birgit Rasmussen

Pia Overgård

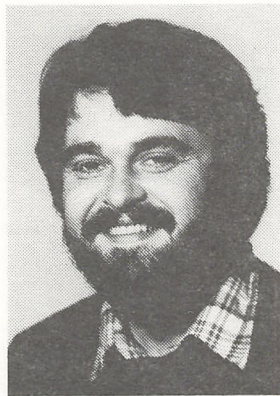
Kirsten Pedersen

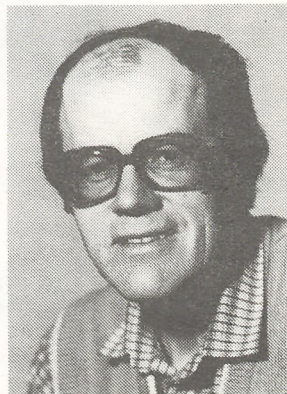
Tage Jensen

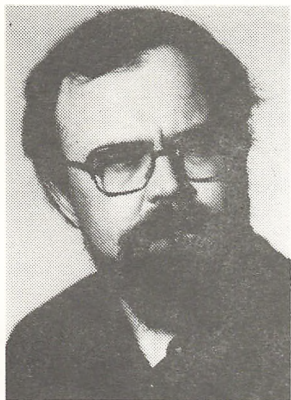

Hanne og Bent Ole Børenholdt

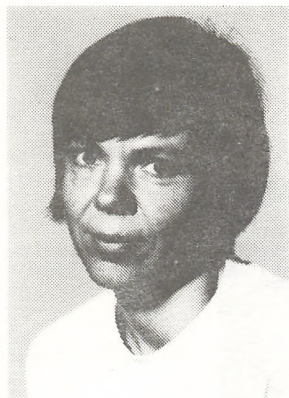

Inger og Aslakkur á Steig

Ole Rasch

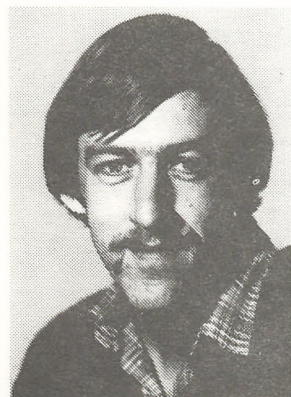
Sinna Jakobsen

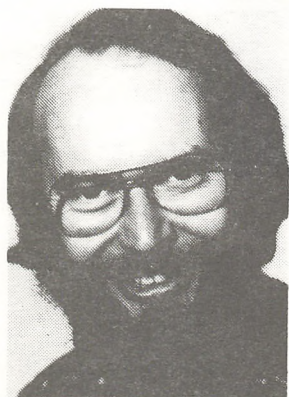
Stefan Maksten

Kirsten Hansen

Hans H. Jørgensen

Bjarne Jansen

Michael Larsen

Karen Vørgaard

KLIP FRA KALENDEREN

4.1.

Skolestart

13.1.

OE-aften ved pastor Boiser

20.1.

Husholdningsforeningen
Lammefjordsaften

22.1.

Fødselsdagsfest

8. - 12.2.

Erhvervspraktik

10.2.

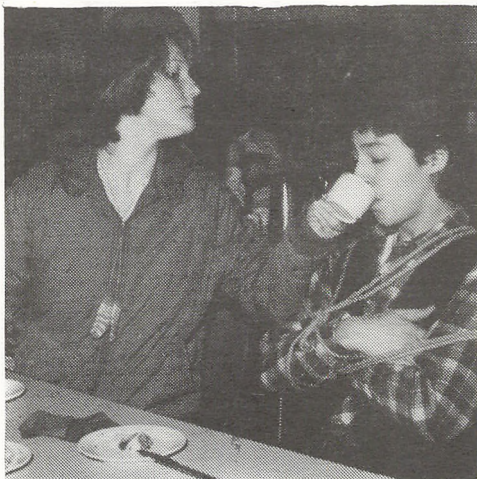
OE-aften ved Holger Arnbjerg

18.2.

Handicapdag

22.2.

Fastelavnsfest

23.2.

Elevmøde på Nordsjællands Efterskole

6.3.

Bestyrelsesmøde

10.3.

OE-aften med Ivar Brandgård

16.3.

Udflugt og teatertur

29.3. - 1.4.

Terminsprøver

1.4.

Erhardt Riis foredrag

Fødselsdagsfest

24. - 25.4.

Week-end på Fyrregården

3. - 6.5.

Skriftlige prøver

17.5.

Idrætsdag på Midtsjællands Ungdomsskole

24.5.

Y's Men på besøg

6.6.

Elevtræf

2. - 10.6.

Mundtlige prøver

12.6.

Udflugt til Knuthenborg

16.6.

Dimission

15.8.

Skolestart

Nyt skoleår med 94 elever

21.8.

Udflugt i Odsherred

8.9.

Høstfest

11.9.

Bestyrelsesmøde med
regnskabsafreggelses

22.9.

Mini-Olympiade

4.10.

FDF Lederskole

5.10.

Fødselsdagsfest

6. - 7.10.

FDF Lederskole

13.10.

OE-aften ved pastor J.E. Glahn

14.10.

Forældremøde med konsultation

30.10.

Jubilæumsfest

1. - 4.11.

Terminsprøver

10.11.

OE-aften med "Praise Him"

12. - 21.11.

ØSTRIG 82

28.11.

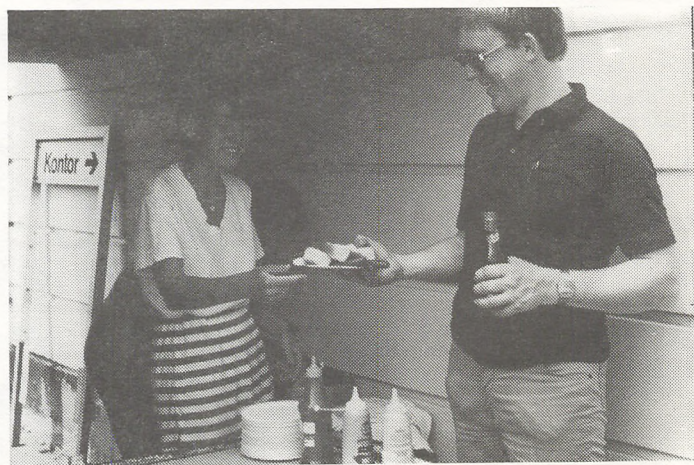
Julestue med forældre

8.12.

OE-aften aflyst

17.12.

Juleafslutning - juleferie

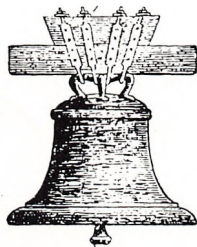

JULEHILSEN

Julen står for døren. Dette årsskrift er ikke ment som et specielt julenummer, men vi, der har vor daglige gang i huset, vil dog gerne benytte denne lejlighed til at sende jer alle en hilsen med ønsket om en glædelig og velsignet jul.

Forældre, tidligere elever, medlemmer af elevforeningen - tak for tanker og besøg heroppe. Bestyrelse, repræsentantskab, forretningsforbindelser - tak for godt samarbejde i det forløbne år.

GLÆDELIG JUL

SKOLENS STYRELSE

Gdr. Jens Juel Petersen, Tersløse (formand)
Viceinspektør Mogens Albeck, Tersløse (næstform.)
Mejerist Jørgen Andersen, Østed
Forstander Søgård-Jacobsen, Asnæs
Tømrermester Einer Kamstrup-Jørgensen, Ishøj.
Gdr. Harry Rasmussen, Høed.
Sekretær Ole Steenvinkel, Rude Eskildstrup
Tømrer Bent Lollike, Fårevejle.
Stefan Ottesen, Fredericia.

FU.

Gdr. Jens Juel Petersen
Viceinsp. Mogens Albeck
Tømrermester Einer Kamstrup-Jørgensen

REPRÆSENTANTSKAB

Med den opgave at udbrede kendskabet til skolen og tage medansvar for dens beståen og virke, er der nedsat et repræsentantskab, bestående af 2 medlemmer fra hver IM og KFUM og K-kreds på Sjælland.
Repræsentantskabet har til skolens bestyrelse valgt: Forstander Søgård-Jacobsen
Mejerist Jørgen Andersen.

